

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет філологічний
Кафедра германської та слов'янської філології

С. О. Омельченко

«27» червня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ ФІЛОЛОГІЇ”

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 014 Середня освіта

предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література
(англійська))

за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література
(англійська))»

мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробники:

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської та слов'янської філології Глущенко В. А.

Рецензенти:

Орел А. С. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рябініна І. М. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «ДДПУ»

Протокол № 12 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри д.філ.н., проф. В. А. Глущенко

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Керівник групи забезпечення д.філ.н., проф. В. А. Глущенко

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5.	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 105.	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	2-й	2-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2,5; самостійної роботи здобувача – 5,5.	20 год.	10 год.
	Практичні	
	14 год.	6 год.
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
	71 год.	89 год.
	Вид контролю: залік	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної філології» є:

Узагальнення й закріплення набутих студентами на попередніх курсах знань з лінгвістичного й літературознавчого комплексів навчальних

дисциплін; оволодіння методологічно аргументованим поглядом на текст (з усіма внутрішніми аспектами і зовнішніми зв'язками) як на основу, що об'єднує в одну науку низку лінгвістичних і культурно-історичних дисциплін, і на філологію як на акумулятор людської думки про розвиток матеріальної й духовної культур і, отже, як на засіб пізнання й усвідомлення культури як ознаки розвитку суспільства.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання,
методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни
«Основи загальної філології»**

Результати навчання	Методи навчання	Методи контролю
<p>Знати відомості про теоретичні основи загальної філології. Застосовувати на практиці базові навички підбору й аналізу наукових фактів з використанням методів філологічних наук. Орієнтуватися в основних поняттях і термінах філології, у її дискусійних питаннях. Уміти працювати з текстом (ураховуючи всі внутрішні аспекти і зовнішні зв'язки) як з феноменом, що об'єднує в одну науку низку лінгвістичних і культурно-історичних дисциплін. Знати специфіку буття філології в Україні, де довше, ніж на Заході, тривала гуманістична єдність</p>	<p>Словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); репродуктивний метод; проблемний виклад матеріалу, частково-пошуковий та дослідницький методи; індуктивний, дедуктивний методи; наочний метод (робота з таблицями, схемами тощо); творчий метод; практичні методи (усні і письмові тренувальні вправи); експериментальний метод.</p>	<p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів; усні та письмові відповіді на запитання здобувачів; усне опитування з певних конкретних тем курсу; підготовка здобувачами доповідей на практичні заняття; усне фронтальне опитування; письмове фронтальне опитування; тестування; оцінювання самостійної роботи; оцінювання контрольної</p>

<p>філології та її зв'язок з історією. Уміти давати характеристику філологічним школам, науковим працям сучасних філологів і вчених минулого. Знати закономірності розвитку філології й основні етапи її історії. Володіти культурою мислення, навичками аналізу текстів, основними прийомами й засобами отримання, зберігання, обробки й узагальнення інформації.</p>		<p>роботи; презентації та виступи на наукових конференціях; семестровий контроль (залік).</p>
--	--	---

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		л	пр	лаб	с.р.		л	пр	лаб	с.р.
Тема 1. Загальна філологія як галузь знань і навчальна дисципліна	54	10	8	-	36	56	6	4	-	46
Тема 2. Історія філології	51	10	6	-	35	49	4	2	-	43
Разом:	105	20	14	-	71	105	10	6	-	89
Усього годин	105	20	14	-	71	105	10	6	-	89

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Загальна філологія як галузь знань і навчальна дисципліна. Проблеми загальної філології в закладах загальної середньої освіти та в підготовці вчителя	10	6
2	Історія філології. Виникнення філології як науки. Розвиток філології впродовж середини V–IV ст. до н. е. – початку XXI ст.	10	4
Разом		20	10

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Філологія як комплекс лінгвістичних і культурно-історичних дисциплін. Германська, романська та слов'янська філологія	8	4
2	Історія європейської філології (Давня Греція, Давній Рим, середньовічна Візантія, Італія епохи Відродження)	6	2
Разом		14	6

4.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Філологія як синкретична наука в Україні. Проблеми загальної філології та концептуальні засади реформування середньої освіти й формування Нової української школи	36	49
2	Романтизм і «нова філологія» (Ф. Бопп, Я. Грім, В. фон Гумбольдт, А. Шлейхер, Р. Раск, Ф. Діц, Й. Добровський, Ф. Міклошич, О. Востоков, М. Максимович та ін.)	35	43
Разом		71	89

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ (*Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»* <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>):

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики та курскових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення навчальних занять (лекції, практичні, лабораторні) та самостійної роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: *присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.*

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного, лабораторного заняття, здійснюється за такими критеріями:

– під час опитувань – *за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;*

– під час тестування – *за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;*

– у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – *за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння практичними навичками, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.*

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в процесі написання поточних, проміжних контрольних робіт здійснюється за правильні відповіді на питання роботи.

Оцінювання рефератів та презентацій за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

– *за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);*

– *за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;*

– *за наявність змістовних висновків;*

– *за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.*

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи тієї форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

- за неповну відповідь;
- за кожну неправильну відповідь;
- за невчасне виконання завдання;
- за недостовірність поданої інформації;
- за недостатнє розкриття теми;
- за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточних контролів рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до їхнього відома, виставляються в Журнал обліку роботи академічної групи та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Розподіл балів, що можуть здобути здобувачі за темами та за формами навчальних занять

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
Тема 1	10	6	8	4	36	46
Тема 2	10	4	6	2	35	43
Разом	20	10	14	6	71	89

Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів, визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти для отримання позитивної оцінки. Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному занятті або в період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу. На останньому занятті викладач зобов'язаний оголосити здобувачам накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час занять та за виконану самостійну роботу.

Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних занять та за виконану самостійну роботу (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу – без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти. Здобувач має право підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання додаткових завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

На оцінку «**зараховано**» (60-100 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу отримав зазначену кількість балів протягом семестру;

Оцінка «не зараховано» (0-59 балів) виставляється здобувачеві вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних занять й за виконану самостійну роботу не набрав 60 балів упродовж семестру, він має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (залік).

7. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 296 с.
2. Безпечний І. Теорія літератури. Київ: Смолоскип, 2019. 388 с.
3. Білоус П. В. Теорія літератури. Київ: Академвидав, 2018. 328 с.
4. Глущенко В. А., Ледняк Ю. В., Овчаренко В. М., Рябініна І. М., Тищенко К. А. Мова як система : навчальний посібник. 3-є вид., доповн. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2018. 180 с.
5. Глущенко В. А., Овчаренко В. М., Руденко М. Ю. Виникнення і розвиток мови : навчальний посібник. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2019. 58 с.
6. Краснобаєва-Чорна Ж. Когнітивна лінгвістика й концептологія : навчальний посібник. Вінниця, 2020. 164 с.
7. Марко В. П. Аналіз художнього твору. Київ: Академвидав, 2019. 278 с.

Допоміжна

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ: Либідь, 2018. 488 с.
2. Від стилістики до дискурсу: вектори розвитку та перспективи : колективна монографія [автори: Архіпова І. М., Беліцька Є. М., Ситняк Р. М. та ін.]. Бахмут, 2018. 324 с.
3. Зарва В. Теорія літератури: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Бердянськ : БДПУ, 2019. 167 с.
4. Прикладна лінгвістика : навчальний посібник / упорядник Н. А. Цимбал. Умань : Візаві, 2019. 106 с.
5. Скорина Л. В. Аналіз художнього твору: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2018. 424 с.

6. Ференц Н. С. Теорія літератури і основи естетики: навч. посібник. Київ: Знання, 2019. 511 с.
7. Ажнюк Б. М. Право на мову: європейський соціолінгвістичний контекст і Україна. *Українська мова і європейський лінгвокультурний контекст*: збірник наукових праць. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. С. 68–92.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. https://studopedia.com.ua/1_163612_osnovni-metodi-doslidzhennya-u-galuzi-filologii.html
2. <https://www.google.com/search?q=%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8&oq=%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8&aqs=chrome..69i57j0i22i30l2.22395j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

9. Посилання на дистанційний курс

<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2525>